

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

тема:

ДЕКОРАТИВНА ІНСТАЛЯЦІЯ «ДИВНИЙ СВІТ»

ЗА ТВОРЧІСТЮ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

Галузь знань : 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Спеціалізація : Художня обробка деревини

Освітня програма: «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

ДПДМ.020087.20.10.ПЗ

Виконав: студент 4 курсу групи ДМ-20-1

Максим ЛУЖНЯК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник: старший викладач

Сергій ДУБОВИК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер:

Оксана ПЯСТУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

Ірина АНДРОЩУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Дата 21.06.2024р.

Хмельницький 2024

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ГПФ
Кафедра МПО; ДМ
Освітній рівень магістрський (заочно-всесвітній)
Галузь знань 02. Культура і мистецтво
Спеціальність 025 ДМ. ДМ. Р
Спеціалізація художня обробка деревини
Освітня програма ДМ. ДМ.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри МПО; ДМ
Тришак Василь
"16" 02 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ)

Шурик Максим Миколайович
Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема проекту(роботи) "Декоративна інсталяція "Дивний світ" за творчістю Марії Приймаченко.

керівник проекту(роботи) Рубчик Сергій Володимирович, ст. викл.
Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від "15" лютого 2024 р. № 8

2. Строк подання студентом проекту(роботи) на кафедру 20.06.2024

3. Вихідні дані до проекту(роботи) деревина, інсталяція, обробка деревини, творчість Марії Приймаченко

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ Розділ 1 Традиції та новаторство в мистецтві художньої обробки деревини. Розділ 2. Художньо-композиційні та технічно-матеріальні особливості виконання декоративної інсталяції "Дивний світ" за творчістю Марії Приймаченко
Висновки Перелік умовних позначень, додатки

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів дипломного проекту(роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Нормоконтроль Антикорозійний	Гястук О.В		
	Гурніченко І.І		

7. Дата видачі завдання 16.02.2024р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту(роботи)	Примітка
1. Затвердження теми	15.07.2024р.	Виконано
2. Збір матеріалів до теор. частини	01.03.2024р.	Виконано
3. Намалювати 1 розділу	26.04.2024р.	Виконано
підрозділ 1.1	19.04.2024р.	Виконано
підрозділ 1.2	26.04.2024р.	Виконано
4. Затвердження роботи в матеріалі	28.05.2024р.	Виконано
5. Намалювати 2 розділу	24.05.2024р.	Виконано
підрозділ 2.1	03.05.2024р.	Виконано
підрозділ 2.2	10.05.2024р.	Виконано
підрозділ 2.3	17.05.2024р.	Виконано
підрозділ 2.4	24.05.2024р.	Виконано
6. Намалювати керівнику диплому	27.05.2024р.	Виконано
7. Коштовний запит ВД	31.05.2024р.	Виконано
8. Нормоконтроль	12.06.2024р.	Виконано
9. Перевірка на шпальт	13.06.2024р.	Виконано
10. Рецензувати квал. роботу	19.06.2024р.	Виконано

Студент

Підпис

Душманек М.М

Ініціали, прізвище

Керівник проекту(роботи)

Підпис

Душманек С.В.

Ініціали, прізвище

АНОТАЦІЯ

Тема дипломного проєкту: «Декоративна інсталяція «Дивний світ» за творчістю Марії Примаченко»

Автор: .....Максим ЛУЖНЯК

Керівник: .....ст. викладач Сергій ДУБОВИК

Обсяг пояснювальної записки: 46 с.; обсяг додатків: 2 с.

Ключові слова: деревина, інсталяція, різьба, Примаченко, живопис, декоративний, дуб, липа.

Дипломний проєкт виконувався з урахуванням особливостей технік, та використанням матеріалів для настінної інсталяції. Тестова частина складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, та додатків.

У першому розділі розглянута історія художньої обробки деревини та інсталяцій з дерева. Актуальність та сфери застосування таких напрямків декоративного мистецтва.

У другому розділі обґрунтовано ідею декоративної інсталяції «Дивний світ». Надано композиційну та естетичну оцінку виробу з деревини «Дивний світ». Описана характеристика матеріалів необхідних для виготовлення твору; описано технологічну послідовність виконання декоративної інсталяції з деревини «Дивний світ» за мотивами творчості Марії Примаченко.

21.06.2024р.

ЗМІСТ

	С.
ВСТУП.....	6
1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В МИСТЕЦТВІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ.....	8
1.1 Історія розвитку художньої обробки деревини як виду декоративного мистецтва.....	8
1.2 Художньо-технологічні особливості настінної інсталяції.....	13
2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ «ДИВНИЙ СВІТ» ЗА ТВОРЧІСТЮ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО.....	16
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування твору «Дивний світ» обраного до виконання.....	16
2.2 Композиційна характеристика та естетична оцінка настінної інсталяції з деревини.....	24
2.3 Характеристика матеріалів та калькуляція витрат щодо декоративної інсталяції з деревини.....	31
2.4 Технологічна послідовність виконання декоративної інсталяції «Дивний світ» за творчістю Марії Примаченко.....	36
ВИСНОВКИ.....	42
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	43
ДОДАТОК А. Проект настінної інсталяції з деревини.....	45
ДОДАТОК Б. Готова настінна інсталяція в матеріалі.....	46

ВСТУП

Художня обробка деревини – це вид мистецтва та ремесла, що поєднує традиційні техніки, такі як різьблення, випалювання та токарство, із сучасними дизайнерськими рішеннями. Цей вид мистецтва дозволяє не тільки прикрашати інтер'єр, але і створювати унікальні і самобутні вироби з деревини, які мають практичну цінність.

Деревина – це не просто матеріал, а природній феномен, що поєднує в собі красу, довговічність та дбайливе ставлення до навколишнього середовища, це є результатом тисячоліття росту та розвитку деревини, яка дає цінний ресурс. Вона може служити століттями, не втрачаючи своїх якостей. Деревина має унікальну текстуру та привабливий візерунок, що дає змогу створювати оригінальні та красиві речі. З неї можна виготовляти широкий спектр виробів, від меблів до декоративних елементів. Також деревина підходить для створення затишної атмосфери.

Обробка деревини сягає глибокої давнини, коли люди використовували дерев'яні інструменти, кухонне пристосування та зброю. Згодом з'явилися більш досконалі технології, обробки деревини, які дозволяли створювати скульптури, меблі, елементи декору та інші твори мистецтва.

Сучасні майстри з обробки деревини використовують різні техніки в поєднанні з інноваційними дизайнерськими ідеями, що дозволяє їм створювати унікальні і самобутні твори мистецтва, художня обробка – захоплююче і досить цікаве заняття, яке дозволяє створити унікальні і красиві вироби з деревини, Деревина це не просто ресурс, який людина звикла використовувати, а цінний дар природи, який ми повинні берегти та використовувати з розумом.

Об'єктом дипломного проєкту є художня обробка деревини як виду декоративного мистецтва.

Предметом дипломного проєкту є художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості виконання декоративної інсталяції «Дивний світ» за мотивами творчості видатної Української художниці Марії Примаченко

Мета дипломного проєкту охарактеризувати технолого-матеріалознавчі та художньо-композиційні особливості деревини, виготовити та презентувати на постері Декоративну інсталяцію «Дивний світ» за творчістю Марії Примаченко.

Завдання дипломного проєкту:

- дослідити історію настінних інсталяцій з деревини, та технік обробки матеріалів;
- дати характеристику художньо-технологічним особливостям виконання настінних інсталяцій;
- обґрунтувати ідею та зміст теми декоративна інсталяція «Дивний світ» за творчістю Марії Примаченко;
- підібрати матеріал та виконати калькуляцію витрат;
- описати технологічну послідовність виконання декоративної інсталяції «Дивний світ» та виготовити її;
- охарактеризувати композиційну та естетичну оцінку декоративної інсталяції «Дивний світ» та виготовити постер.

1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В МИСТЕЦТВІ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ДЕРЕВИНИ

1.1 Історія розвитку художньої обробки деревини як виду декоративного мистецтва

Деревина – це натуральний матеріал, який століттями використовувався для створення декоративних елементів і предметів інтер'єру. Деревина це матеріал який отримують від зрубаного та очищеного стовбура дерева Художня обробка деревини – це вид мистецтва, що поєднує різьблення, випалювання, токарську обробку та інші техніки з сучасними дизайнерськими рішеннями.

Традиційні техніки роботи з деревиною:

Різьба по дереву: це метод обробки деревини, який використовувався для створення рельєфних візерунків, орнаментів та фігур.

Випалювання: дана техніка дозволяє створити зображення на деревині за допомогою гарячого інструменту.

Токарна обробка: за допомогою даної техніки можна виготовляти різноманітні предмети з деревини, іграшки, кухонне приладдя та декоративні елементи.

Інкрустація: спосіб вставки в дерево інших матеріалів, таких як кістка, камінь, інша порода деревини або метал.

Мозаїка: мозаїчні панелі з візерунками та зображеннями можуть бути виготовлені з шматочків дерева різних сортів та кольорів.

Деревина – це натуральний матеріал, який століттями використовувався для створення декоративних елементів і предметів інтер'єру. Деревина це матеріал який отримують від зрубаного та очищеного стовбура дерева Художня обробка деревини – це вид мистецтва, що поєднує різьблення, випалювання, токарську обробку та інші техніки з сучасними дизайнерськими рішеннями.

Традиційні техніки роботи з деревиною:

Різьба по дереву: це метод обробки деревини, який використовувався для створення рельєфних візерунків, орнаментів та фігур.

Випалювання: дана техніка дозволяє створити зображення на деревині за допомогою гарячого інструменту.

Токарна обробка: за допомогою даної техніки можна виготовляти різноманітні предмети з деревини, іграшки, кухонне приладдя та декоративні елементи.

Інкрустація: спосіб вставки в дерево інших матеріалів, таких як кістка, камінь, інша порода деревини або метал.

Мозаїка: мозаїчні панелі з візерунками та зображеннями можуть бути виготовлені з шматочків дерева різних сортів та кольорів.

Деревина використовувалась не тільки як дари природи, але й для виготовлення практичних і унікальних виробів, вона поєднує в собі мистецтво традиційних технік і сучасні рішення, що допомагає створити справжні шедеври з деревини. Деревина є водночас самим стародавнім та сучасним і перспективним матеріалом. Вона легко піддається обробці ріжучими інструментами, при цьому вона має не тільки хорошу текстуру, але й хорошу звукоізоляцію та теплоізоляцію [1].

З другої половини XIX століття гуцульські майстри почали використовувати різні матеріали, такі як фарбоване дерево, тобто деревина фарбувалась природніми барвниками(варена цибуля, шкаралупа волоського горіха, настої з дикої яблуні). У художній обробці деревини одні технічні прийоми та засоби виразності можуть створювати цілісну функціональну форму предметів, інші мають лише декоративне спрямування та роблять художнє завершення виробу. До таких формотворчих технік належить вирізання, виточування різні столярні прийоми.

Видовбування – одна з найдавніших технік, яка полягає у поступовому вибиранні деревини з виробу, внаслідок чого починає утворюватись порожнина або отвір, за допомогою сокири та долота майстри видовбували побутові предмети .

Вирізування (витесування, вистругування) – різноманітні технічні прийоми, за допомогою яких майстри вручну моделювати з деревини потрібні предмети та

декоративні вироби. Інколи вирізання поєднується з видовбуванням і переходить в об'ємне різьблення, та часом сполучається з профілюванням.

Виточування – це техніка обробки деревини та самостійна галузь художнього промислу, в процесі даної техніки дерев'яна заготовка оберталась на токарному верстаті та оброблялась плоскими та півкруглими долотами. Токарне мистецтво в минулому було пов'язане насамперед з виготовленням точеного посуду. в сучасності майстри почали використовувати дану техніку не тільки для виробництва посуду а й для виготовлення жіночих прикрас та дитячих іграшок, ця техніка дозволяє створювати різну кількість нескінчених пластичних форм [2].

Художня обробка деревини – найдавніший вид декоративного мистецтва, виготовлення оригінальних виробів з деревини різного функціонального походження. Оригінальне мистецтво художньої обробки деревини є найдавнішим видом декоративного мистецтва, що не втрачає свого значення і в наш час. Цей вид творчості шанувався ще у давні часи тому вміння працювати з деревом не тільки пробуджує історичну та культурну пам'ять, а й об'єднує її з традиціями наших предків [3].

За технологіями формоутворення художня обробка ділиться на відповідні галузі, кооперативну, токарну, столярну та декоративну різьбу.

Кооперативна обробка деревини передбачає виготовлення різних виробів з деревини, таких як меблі, будівельні матеріали, шляхом поділу праці та використання механізованих інструментів.

Токарна обробка деревини використовує токарні верстати, щоб виготовляти вироби з деревини циліндричної форми.

Столярна обробка деревини охоплює широку галузь методів та інструментів для ручного та механічного оброблення деревини.

Декоративна різьба по деревині використовує різні техніки різьблення для створення декоративних візерунків, декоративних орнаментів, скульптур та інших виробів з деревини.

Деревина здавна була улюбленим і цінним матеріалом, воно досить міцне та еластичне, має невелику питому вагу. В залежності від твердості деревина може бути м'якою та твердою [2].

Декоративна інсталяція – це відносно новий жанр тисячоліття, який зазвичай визначається як великі конструкції, змішані та встановлені протягом певного періоду часу. Твори мистецтва зазвичай заповнюють простір, і глядачам доводиться проходити між експонатами, часто стаючи частиною інсталяції. Однак частина обладнання може бути крихкою або встановлено вздовж стіни. Інсталяція створює більш уніфікований образ і залучає глядачів до більшості ситуацій.

Технології також дозволяють створювати великі інсталяції з світлодіодами, комп'ютерними рухами, незвичайними конструкціями і навіть проектами, що підтримують екологію. Одним з атрибутів мистецтва це інсталяції та її здатність до занурення в те, як виглядає твір в залежності від позиції глядача. Роботи також є масштабні прив'язані до конкретного місця, тому їм місце в галереях та музеях. Як правило інсталяції розміщують в унікальній обстановці, що доповнює ілюстрація. Настінні інсталяції з дерева відносно новий вид мистецтва, що поєднує в собі традиційні методи обробки деревини з сучасними дизайнерськими рішеннями. Їх можна використовувати як для декоративних цілей, так і для створення функціональних елементів інтер'єру [4].

Поширились настінні інсталяції в мистецтві в епоху постмодернізму від другої половини ХХ ст. як продовження та розвиток мистецтва об'єкта. Цей період характеризується відмовою від традиційних форм та методів мистецтва, а також пошуком нових способів взаємодії з глядачем і простором.

Настінна інсталяція є видом художнього твору, який монтується на вертикальній поверхні, зазвичай на стіні, вона може поєднувати в собі різні матеріали, такі як дерево, метал, текстиль, папір, щоб створити унікальну та багатогранну композицію.

Інсталяція не просто декоративний елемент, а цілісна композиція, яка майже завжди взаємодіє з навколишнім простором. Вона може займати як невеликі ніші так і великі стіни створюючи візуальні акценти та змінювати сприйняття простору.

Художники та майстри використовують безліч матеріалів для створення контрастних, гармонійних поєднань, та багатошарових естетичних ефектів. Деякі інсталяції які створюються можуть бути інтерактивними та залучати глядачів до взаємодії з процесом.

1960–1970-ті роки відбулось виникнення концептуального мистецтва, яке акцентує увагу на концепції, а не на естетичних властивостях. 1980-ті роки зростає популярність стріт-арту і графіті, художники перетворюють вулиці міст у відкриті галереї, з'являються інсталяції які взаємодіють з архітектурним простором і об'єктами міського середовища. 1990-ті роки інтерактивні інсталяції стали частиною мистецького простору, почали використовуватись нові медіа, такі як відео та цифрові технології, які створювали динамічні настінні роботи.

Настінна інсталяція – це динамічний та сучасний вид декоративного мистецтва, що поєднує в собі різні матеріали та інноваційні техніки, для створення актуальних тем [5].

Жоден з видів декоративного мистецтва не має такої великої розгалуженості як деревообробництво, дерев'яні архітектури, декоративно-ужиткові вироби, меблі та посуд. Цей вид мистецтва почав розвиватись в єдиному руслі з іншими видами декоративного та декоративно-прикладного мистецтва. Сьогодні художня обробка є досить важливою галуззю народних художніх промисловостей та професійного мистецтва. Актуальність теми передбачає отримати істотні знання про давню спадщину та шляхи розвитку традиційного деревообробництва як в духовному так ці сакральному контексті нашого життя.

Специфіка теми полягає в тому, що вона має досить широкий та динамічний контекст, та насправді вона містить різноаспектні теми, тому українську деревообробку можна розглядати в трьох окремих площинах: традиційне, аматорське та професійне.

Глибоке розуміння та знання фізичних та естетичних якостей деревини та інших матеріалів, що застосовуються в художній деревообробці, залишаються незмінними основами професійної майстерності. Естетичні особливості ґрунтуються

на різних показниках такі як текстура, фактура, забарвлення, звукопровідність та наявність пахучих смол [6].

Художня обробка деревини – це не просто ремесло, а вид мистецтва, що дозволяє створювати красиві, практичні і унікальні вироби. Дерево – це живий матеріал, який в руках майстра перетворюється на справжній шедевр, також це найдавніший вид декоративно-прикладного мистецтва, де виготовляється оригінальні та різноманітні вироби з деревини різноманітного функціонального призначення [7].

1.2 Художньо-технологічні особливості настінної інсталяції

Настінна інсталяція завдяки своїм художнім і технологічним особливостям залишається однією із захоплюючих та інноваційних форм сучасного мистецтва. Завдяки своїй інтерактивності настінна інсталяція стає частиною мистецького процесу. Це робить інсталяції привабливими не лише візуально, а й емоційно насиченими та маючими значення. Кожний митець знаходить у цьому жанрі можливість висловити свою унікальність та творче бачення світу.

Декоративні інсталяції можуть створюватись з різних матеріалів, такі як метал, деревина, скло, тканини, пластик та багато інших. Різні текстури та матеріали дозволяють створювати унікальні візуальні ефекти.

Переваги декоративно-прикладного мистецтва з деревини:

Екологічність: деревина – натуральний та екологічний матеріал.

Унікальність: оскільки текстура та малюнок деревини унікальні, кожен шматок дерева унікальний сам по собі.

Довговічність: правильно оброблена деревина може слугувати довгі роки.

Естетика: деревина має природну красу, що робить його ідеальним матеріалом для створення різних декоративних елементів [2].

Важливу роль у створенні декоративної інсталяції відіграють колір та світлові ефекти, вони можуть бути використані для створення настрою для акцентування певних деталей, або для зміни сприйняття простору.

Багато декоративних інсталяцій включають в собі інтерактивні елементи, що дозволяють глядачам взаємодіяти з мистецтвом. Це можуть бути різні сенсорні панелі, світлові ефекти або інші технологічні рішення.

Декоративні інсталяції варіюються від невеликих настінних панно до великої просторової конструкції, які трансформують цілий простір. Вони можуть бути частиною як інтер'єру, так і зовнішнього оздоблення будівель і відкритих майданчиків.

Декоративні інсталяції часто мають певну концепцію та тематику, що відображає ідеї чи почуття майстра. Це може бути абстрактний мотив, природний елемент, культурний символ або соціальне послання. Також декоративна інсталяція може виконувати практичні функції, крім естетичної цінності. Інсталяція може як розділяти простір так і покращувати акустику.

Сучасні настінні інсталяції з деревини з'явилися в результаті поєднання традиційних технологій і сучасних дизайнерських концепцій. Майстри використовують різні види деревини, методи обробки, для створення унікальних та виразних творів мистецтва.

Різноманіття матеріалів: Сучасна інсталяція може бути виготовлена з різних порід деревини, дуба, горіха, сосни, берези та інші, та при цьому кожна порода має свої особливості, такі як колір, текстура та малюнок, які майстри використовують для створення цікавих візуальних ефектів.

Різні техніки: Майстри широко використовують спектр методів обробки деревини, такі як різьблення, випалювання, токарство, фрезерування та мозаїка. Ці техніки дозволяють створювати рельєфні візерунки, форми і текстури, щоб зробити інсталяцію більш виразною та цікавою.

Інноваційні методи монтажу: Сучасні майстри використовують нові та нетрадиційні методи монтажу для установки своїх інсталяцій на стіну. Це може бути

приховані кріплення, магніти, рейки та інші методи, які дозволяють створювати візуально легкі і невагомні композиції [8].

Настінна інсталяція з деревини може бути як декоративною, так і функціональною, це вид мистецтва який динамічно розвивається та поєднує в собі техніки обробки деревини з сучасним дизайнерським рішенням. Ці інсталяції роблять інтер'єр більш виразним, естетичним та практичним.

Декоративні інсталяції: використовуються для прикраси інтер'єру та щоб створити візуально привабливу композицію. Інсталяція може мати абстрактний або декоративний характер, мати різні розміри та форми, та відповідати різним стилям в інтер'єрі.

Функціональні інсталяції: Функціональна інсталяція поєднує в собі естетику з практичністю. Це можуть бути полиці, вішаки, панелі для освітлення, або інші елементи інтер'єру що поєднують в собі красу і функціональність [7].

2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ «ДИВНИЙ СВІТ» ЗА ТВОРЧІСТЮ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування твору «Дивний світ» обраного до виконання

Основним матеріалом є дерево різних порід, текстур і відтінків, з можливістю використання додаткових матеріалів, таких як метал, скло, текстиль. Існує багато технік створення дерев'яних настінних інсталяцій: різьблення, випалювання, фарбування, складання з окремих елементів, інкрустація. Вони можуть бути геометричними абстракціями або складними композиціями із зображеннями природи, людей, архітектурних об'єктів, виконані у різних стилях – від мінімалістичного до барокового, від сучасного до традиційного. Деякі з них можуть бути не лише декоративними, але й функціональними, наприклад, служити полицями, вішалками, органайзерами [9].

Наш виріб може розміщуватись як у житлових приміщеннях (вітальні, спальні, кухні), так і в комерційних або громадських місцях (офіси, ресторани, готелі, галереї), додаючи інтер'єру тепла, затишку та природного шарму, стаючи центральним елементом дизайну або гармонійно доповнюючи існуючий декор. Завдяки своїй універсальності, такі роботи як наша популярні серед дизайнерів інтер'єру та власників приміщень, які прагнуть додати у свої простори унікальні та креативні елементи.

Твори Марії Примаченко є об'єктом інтер'єру. Але наша інсталяція теж є об'єктом інтер'єру тому на мою думку вона ідеально підходить для інтерпретації творчості художниці. Творчість Марії Примаченко сприяє розширенню свідомості до інтерпретації реальності.

Марія Примаченко (1908–1997 рр.) – видатна українська народна художниця, яка здобула визнання завдяки своєму унікальному стилю в наївному мистецтві. Народилася 12 січня 1908 року в селі Болотня на Київщині в родині майстрів: її мати була вишивальницею, а батько – теслярем. З дитинства Марія виявила художній талант, займаючись вишивкою та малюванням. Її перші творчі спроби відзначалися простотою і самобутністю, що стали основою її майбутнього стилю.

Початок активної творчої діяльності Примаченко припадає на 1930-ті роки, коли вона вступила до Київської експериментальної майстерні. Її роботи відразу привернули увагу критиків і публіки завдяки яскравим, барвистим малюнкам, наповненим фантазійними образами та елементами українського фольклору. У 1936 році вона взяла участь у Першій республіканській виставці народного мистецтва в Києві, де її роботи здобули широку популярність.

Марія Примаченко розвинула унікальний художній стиль, що поєднував яскраві кольори, декоративність та фантазійність. Її роботи часто зображують фантастичних тварин, птахів та рослини, які не існують у реальному світі. Художниця використовувала гуаш, акварель та олію, створюючи контрастні кольори та декоративні орнаменти, що надавали її творам особливої виразності та динамізму.

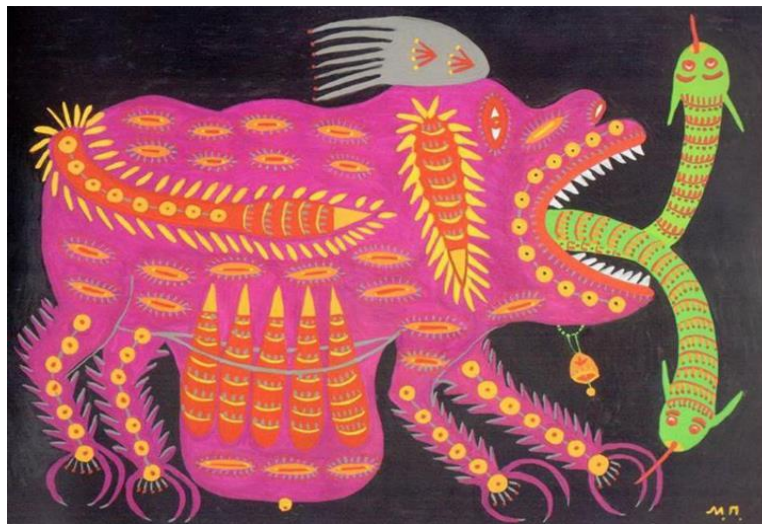
Творчість Примаченко отримала визнання на міжнародному рівні. Її роботи експонувалися на виставках у Парижі, Варшаві, Софії, Монреалі та інших містах. Вона отримала численні нагороди, серед яких Державна премія України імені Тараса Шевченка (1966 р.), а також звання Народного художника України. Її творчість здобула популярність завдяки глибокому зв'язку з українською культурою та фольклором, що зробило її роботи легко впізнаваними та унікальними [10].

За своє життя Марія Примаченко створила понад 800 робіт, залишивши багатий спадок. Її творчість продовжує надихати нові покоління художників і шанувальників мистецтва. Після смерті 18 серпня 1997 року вона залишила незабутній слід в українській та світовій культурі. Її роботи продовжують бути популярними та актуальними, відображаючи глибоку любов до рідного краю, його традицій та природи. Творчість Примаченко є важливою частиною національної

культурної спадщини України, і вона залишається символом українського народного мистецтва [11].

Три твори художниці надихнули на створення нашої інсталяції. Вони невід'ємно пов'язані з темою війни, адже ця тема сьогодні є гострою для нашого суспільства.

Нижче представлено твори, які надихнули (див. рисунки 2.1.1 – 2.1.3).

Атомна війна, будь проклята вона!
1978р

Рисунок 2.1.1 – Твір М. Примаченко

Атомна війна, будь проклята вона!
1989р

Рисунок 2.1,2 – Твір М. Примаченко

Дика красавиця з коброю гуляється

Рисунок 2.1.3 – Твір М. Примаченко

Війна в Україні, що почалася в 2014 році з анексії Криму та продовжилася конфліктом на сході країни, суттєво вплинула на суспільство і культуру. Творчість Марії Примаченко, видатної української народної художниці, набуває особливого значення в цей складний час як символ національної гордості та культурного спадку. Її роботи, глибоко пов'язані з українським фольклором і традиціями, стали джерелом сили та ідентичності для українців, нагадуючи про багату культурну спадщину країни.

Яскраві, життєрадісні та мудрі твори Примаченко з її фантастичними звірами, квітами та птахами символізують надію та стійкість, що надзвичайно важливо під час війни. Її роботи часто використовуються у міжнародних акціях та виставках, спрямованих на підтримку України, допомагаючи привернути увагу до проблем країни на світовій арені [12].

Під час війни українці роблять усе можливе для збереження культурної спадщини. Музеї та колекції робіт Примаченко евакуюються або переносяться в безпечні місця, щоб уникнути їх знищення чи пошкодження. У випадках пошкодження здійснюються зусилля для відновлення та реставрації цих творів, що мають величезне культурне та історичне значення.

Сучасні українські художники часто звертаються до стилю та мотивів Примаченко, створюючи нові роботи, що відображають сучасні події. Ці твори можуть поєднувати елементи її стилю з темами війни, боротьби та надії. Роботи Примаченко використовуються в соціальних проектах та виставках, спрямованих на підтримку військових та цивільних, постраждалих від війни, слугуючи символом національного єднання та стійкості.

Освітні програми, присвячені творчості Примаченко, включаються до навчальних програм для дітей та молоді, навчаючи цінувати свою культурну спадщину та знаходити в ній силу й натхнення. Культурні ініціативи та заходи в Україні та за її межами популяризують творчість Примаченко, наголошуючи на важливості збереження української культури в умовах війни [13].

Творчість Марії Примаченко в умовах війни набуває нових сенсів і значень, стаючи символом української стійкості, культурного багатства та національної гордості. Її роботи продовжують надихати та підтримувати українців у непрості часи, зберігаючи важливі аспекти національної ідентичності.

Наша робота символізує повномасштабне вторгнення росії в Україну 24 лютого 2024 року. Казковий бик символізує добро яке бореться зі злом. Зло символізує дві країни агресора росію та білорусь з території яких відбулося вторгнення в Україну. Двоголовий змій символізує двох диктаторів Путіна та Лукашенка. Змій обвиває бика – бик бореться! (див. рисунок 2.1.4).

Рисунок 2.1.4 – Візуалізація проектної частини

Бик як символ української армії набуває особливого значення завдяки своїй символіці сили, стійкості та мужності. Цей образ часто асоціюється з народним мистецтвом і культурою України, зокрема з творчістю видатної української художниці Марії Примаченко, чиї фантастичні зображення тварин, включаючи биків, стали культурним символом країни.

Історичні та культурні аспекти

Бик у багатьох культурах, включаючи українську, символізує силу, енергію, родючість і захист. В українському фольклорі бик часто є символом мужності і працелюбності. Цей образ також знаходить відображення в народному мистецтві та творчості таких митців, як Марія Примаченко, яка створювала фантастичні та яскраві зображення тварин, що стали частиною національної культурної спадщини.

Використання символу бика в українській армії.

Під час війни в Україні символіка бика стала більш актуальною, набуваючи нових сенсів. Бик, як символ сили і незламності, відображає бойовий дух і стійкість

українських військових. Він уособлює відвагу та готовність боротися за свою країну, захищати її незалежність та суверенітет.

Зв'язок з творчістю Марії Примаченко

Творчість Марії Примаченко, відомої своїми фантастичними зображеннями тварин, включаючи биків, відіграє важливу роль у формуванні цього символу. Її роботи, глибоко вкорінені в українському фольклорі і традиціях, надихають і підтримують національний дух. Бик в її творчості набуває фантастичних рис, стаючи символом надії, сили та захисту.

Символіка бика в сучасній культурі

Сьогодні образ бика широко використовується в різних формах мистецтва, включаючи військову символіку. Він може з'являтися на емблемах, прапорах, військовій техніці та інших атрибутах, пов'язаних з армією. Цей символ допомагає об'єднувати військових та цивільних, підкреслюючи важливість сили і єдності перед обличчям загрози.

Вплив на моральний дух

Символіка бика сприяє підняттю морального духу як серед військових, так і серед цивільного населення. Він нагадує про необхідність бути сильними і непохитними, підтримуючи бойовий дух і віру в перемогу. Бик стає символом надії на краще майбутнє, на відродження і процвітання після завершення конфлікту.

Бик як символ української армії уособлює силу, стійкість та мужність, які є важливими якостями в умовах війни. Він глибоко пов'язаний з культурною спадщиною України та творчістю Марії Примаченко, що додає йому особливої значущості. Цей образ підтримує національний дух, сприяє єдності та надихає на боротьбу за свободу і незалежність України [14].

28 Лютого 2022, о 08:06 в смт. Іванків в Київській області згорів історико-краєзнавчий музей, у якому зберігалися роботи відомої української народної художниці Марії Примаченко (див. рисунок 2.1.5). Про це у Facebook повідомила збирачка української старовини та мистецтва, дослідниця та блогерка Устина Стефанчук.

«В містечку Іванків згорів історико-краєзнавчий музей. Знищені унікальні твори Марії Примаченко. ... московські, своєї культури не маєте, а те, що маєте не цінуєте і чужі нищите. Хоча, що дивуватися, у вас руйнування в крові, вся ваша історія це історія грабунку і терору», – написала Устина Стефанчук [15].

Рисунок 2.1.5 – Ольга Денисяка. Львівський портал від 27.03.2024 р.

Використання бика як символу української армії є потужним і багатозначним. Він уособлює силу, стійкість і мужність, які є необхідними в умовах війни. Цей образ має глибокі корені в українському фольклорі та культурі, зокрема в творчості Марії Примаченко, відомої своїми фантастичними зображеннями тварин. Символіка бика підтримує моральний дух військових і цивільного населення, нагадуючи про необхідність бути сильними і непохитними. Вона сприяє єдності та національній гордості, надихаючи на боротьбу за свободу і незалежність України.

2.2 Композиційна характеристика та естетична оцінка настінної інсталяції з деревини

Художній твір – це літературний, музичний, театральний, образотворчий або інший вид мистецького твору, який створений з метою вираження художньої ідеї, естетичних цінностей та емоцій автора. Він є результатом творчої діяльності, спрямованої на створення образів, символів та змістів, що викликають у глядача або читача естетичне задоволення та емоційне переживання.

Композиція є основою будь-якого твору з декоративно-ужиткового мистецтва. Композиційні закони художнього твору визначають організацію його елементів та структури для досягнення художнього ефекту.

Закон цілісності вимагає, щоб всі елементи твору працювали разом для створення єдиного цілісного образу. Це означає, що кожен елемент має бути пов'язаний з іншими і підкорятися загальній ідеї. Наприклад, в картині всі кольори, форми і лінії повинні гармонійно взаємодіяти, щоб створювати один образ або враження.

Закон контрасту. Контраст створюється шляхом використання протилежних елементів, таких як світле і темне, велике і мале, холодні і теплі кольори. Контраст допомагає виділити важливі елементи та створити візуальну напругу. Контраст можна використати для акцентування важливих частин твору, наприклад, світлий об'єкт на темному фоні приверне більше уваги.

Закон рівноваги говорить про необхідність гармонійного розподілення елементів по всій площині твору, щоб досягти візуальної стабільності. Існує симетрична та асиметрична рівновага. Симетрична рівновага досягається однаковим розміщенням елементів з обох боків центру. Асиметрична рівновага - це більш складний спосіб, де різні за розміром або формою елементи врівноважують один одного.

Закон ритму. Ритм створюється повторенням або чергуванням елементів, що додає динаміки та руху твору. Ритм може бути регулярним (однакові інтервали) або

нерегулярним (різні інтервали). Наприклад, чергування однакових форм або кольорів у візерунках створює відчуття руху та організованості.

Закон симетрії та асиметрії. Використання симетричних або асиметричних композицій для досягнення бажаного ефекту. Симетрія надає відчуття порядку і стабільності, асиметрія – динаміки і цікавості. Симетрична композиція підходить для класичних та формальних тем, асиметрична – для сучасних та експресивних.

Закон пропорційності це відповідність розмірів і співвідношень елементів один до одного та до цілого твору. Правильні пропорції допомагають створити гармонійний і збалансований образ. Наприклад, у фігурі людини пропорційність частин тіла є ключовою для створення реалістичного образу.

Закон домінанти це наявність головного елемента, який привертає найбільшу увагу і організовує навколо себе інші частини композиції. Домінанта є центром композиції. Це може бути яскрава пляма кольору, велика форма або значущий об'єкт, який привертає увагу глядача.

Закон єдності та підпорядкованості. Гармонійне поєднання різних частин твору, де всі елементи підпорядковуються загальній ідеї або темі. Це забезпечує цілісність твору. Наприклад, всі деталі в пейзажі повинні підкорятися загальному настрою і атмосфері картини.

Закон акцентування застосовується для використання акцентів для виділення важливих частин твору. Акценти допомагають направляти увагу глядача на ключові елементи. Наприклад, використання яскравих кольорів або контрастних форм для виділення головного героя на картині.

Закон динаміки – створення ілюзії руху або направленості погляду глядача через розташування елементів. Це додає динаміки і життя твору. Використання діагональних ліній, повторюваних форм або послідовності елементів, що створюють враження руху [16].

Композиційні Елементи та Мотиви

Тема інсталяції повинна відповідати мотивам творчості Марії Примаченко, зосереджуючись на фольклорних сюжетах, фантастичних тваринах, та народних символах. Відображення казкових тварин та орнаментів, характерних для робіт

художниці, створює зв'язок з її творчістю і додає інсталяції унікальності. Форми елементів інсталяції мають бути органічними і плавними, що відповідає стилю Примаченко. Використання вигнутих ліній, складних силуетів та асиметричних форм підкреслює природність та динаміку композиції, надаючи їй жвавості та руху.

Колірна палітра повинна бути яскравою та насиченою, відображаючи характерні для Примаченко кольори: червоний, жовтий, синій. Використання контрастних кольорів та яскравих відтінків допоможе відтворити емоційний заряд та візуальний ефект картин художниці. Текстура деревини може варіюватися від гладкої до більш грубої, з метою підкреслення природності та автентичності інсталяції. Вибір різних типів обробки деревини (шліфування, брашування, різьблення) додає інсталяції тактильного інтересу та глибини.

Орнаментальні мотиви, такі як квіти та фантастичні створіння, повинні бути інтегровані в композицію. Орнаменти можуть бути вирізані або намальовані на деревині, відображаючи складні узори та символи, характерні для робіт Примаченко.

Елементи інсталяції повинні бути розміщені так, щоб створювати гармонійну, але динамічну композицію. Асортимент розміщення елементів, включаючи вертикальні та горизонтальні лінії, вільний простір та заповнені області, створює візуальну рівновагу і динаміку.

Гра світла і тіні є важливим аспектом композиції, підкреслюючи форми та текстури. Використання освітлення для акцентування певних частин інсталяції, створення контрасту та підкреслення деталей, додає глибини та виразності композиції.

Використання різних видів деревини та технік обробки (різьблення, фрезерування, фарбування) забезпечує багатство фактур та візуальних ефектів. Комбінування гладких та текстурованих поверхонь, натуральних та оброблених відтінків деревини створює різноманітні візуальні та тактильні враження [17].

Настінна інсталяція з деревини по мотивам творчості Марії Примаченко має втілювати яскравість, динаміку та фантазію, властиві її роботам. Це досягається через органічні форми, насичені кольори, складні орнаменти та ретельний підбір

текстур і матеріалів. Інтерактивність та використання світла підкреслюють деталі та додають глибини, роблячи інсталяцію не лише візуально привабливою, а й емоційно насиченою.

Естетична цінність твору.

Художній твір викликає естетичне переживання, яке є важливою частиною сприйняття мистецтва. Це переживання базується на чуттєвих враженнях і суб'єктивних відчуттях глядача. Тобто зустріч з мистецьким твором може викликати радість, захоплення, роздуми або навіть сум. Естетичне переживання залежить від форми, кольору, текстури, композиції і інших елементів художнього твору.

Естетична цінність художнього твору визначається його формою та змістом. Форма відноситься до технічних та композиційних аспектів твору, тоді як зміст — до його ідеї та тематики. Гармонійне поєднання форми і змісту створює цілісний естетичний об'єкт, що здатен передавати глибокі емоції та ідеї.

Художній твір є продуктом креативного процесу, в якому художник виражає свою індивідуальність та унікальне бачення світу. Оригінальність твору полягає в новаторському підході до зображення реальності або абстрактних концепцій, що робить його унікальним і неповторним.

Художні твори часто використовують символіку та метафори для передачі складних ідей та емоцій. Символи і метафори дозволяють глядачеві інтерпретувати твір на різних рівнях, розкриваючи багатозначність та глибину його змісту.

Художній твір як об'єкт культурної цінності.

Художній твір відображає культуру і суспільство свого часу, будучи своєрідним дзеркалом історичних, соціальних та культурних процесів. Через мистецтво можна простежити зміни в суспільстві, розвиток ідеологій, стилів і технік, а також впливи інших культур.

Мистецтво є важливою частиною культурної ідентичності нації чи громади, зберігаючи і передаючи традиції та цінності. Художні твори можуть стати символами національної гордості та спадщини, будучи об'єктами збереження і вивчення для майбутніх поколінь.

Художній твір сприяє взаєморозумінню та діалогу між різними культурами, відкриваючи нові перспективи та погляди. Мистецтво може долати культурні бар'єри, створюючи платформи для взаємного обміну ідей і цінностей.

Художній твір демонструє еволюцію стилів та технік в історії мистецтва, відображаючи інновації та впливи різних епох. Вивчення художнього твору дозволяє простежити розвиток технік, матеріалів та стилів, розкриваючи взаємозв'язки між різними періодами і художніми напрямками [18].

Художній твір як продукт художньої свідомості людини.

Художній твір є вираженням особистих переживань, думок та емоцій художника, що робить його індивідуальним і неповторним. Через мистецтво художник передає своє бачення світу, використовуючи специфічні символи, метафори та стилістичні прийоми.

Художній процес формує свідомість не тільки самого художника, але й глядачів, спонукаючи до роздумів та самовираження. Мистецтво сприяє розвитку критичного мислення, емпатії та саморефлексії, стимулюючи інтелектуальний і емоційний розвиток.

Художній твір є засобом комунікації між художником та глядачем, передаючи ідеї, почуття та досвід. Цей діалог може бути багатошаровим, включаючи вербальні та невербальні елементи, що сприяють глибшому розумінню та взаємодії.

Художній твір створює власну естетичну реальність, в якій поєднуються об'єктивні і суб'єктивні елементи. Ця реальність є відображенням не тільки навколишнього світу, але й внутрішнього світу художника, його уявлень і фантазій. Художній твір, як об'єкт естетичної та культурної цінності і продукт художньої свідомості людини, виконує важливу роль у формуванні культури, збереженні спадщини та розвитку суспільства, сприяючи взаєморозумінню і взаємодії між людьми [13].

Матеріал.

Деревина – це натуральний матеріал, який має унікальні властивості і текстуру, кольори та запахи. Її природна структура надає інсталяціям індивідуальності та неповторності. Різні породи деревини мають різну текстуру і колір, від світлої сосни до темного махагоні. Крім того, властивості деревини, такі як міцність, гнучкість та здатність до обробки, дозволяють створювати різноманітні форми і конструкції.

Форма.

Форми настінних інсталяцій з деревини можуть бути геометричними або органічними. Від простих ліній та квадратів до складних абстрактних форм. Геометричні форми, такі як квадрати, прямокутники, трикутники, часто використовуються для створення структурованих і сучасних композицій. Органічні форми, навпаки, імітують природні лінії і вигини, додаючи інсталяції природності та спонтанності.

Текстура та Фактура.

Текстура та фактура поверхні деревини можуть варіюватися від гладкої до грубої, що додає різноманіття відчуттів при взаємодії з інсталяцією. Гладка поверхня досягається шляхом шліфування та полірування, що створює більш витончений вигляд. Груба або фактурна поверхня може бути результатом мінімальної обробки або спеціальних технік, таких як обпалення чи брашування, що додає інсталяції більше характеру та індивідуальності.

Кольори.

Натуральні кольори деревини варіюються від світлих (клен, береза) до темних (венге, дуб), що дозволяє створювати різноманітні колірні комбінації. Додаткове фарбування або тонування може змінювати або підкреслювати природні відтінки деревини, створюючи бажаний естетичний ефект. Це дозволяє інтегрувати інсталяцію в різні колірні схеми інтер'єру.

Світло та Тіні

Гра світла і тіні, що створюється завдяки рельєфності поверхні інсталяції, додає глибини і змінює сприйняття композиції залежно від освітлення.

Використання освітлення може підкреслити текстуру та форму інсталяції, створюючи різні візуальні ефекти в залежності від кута падіння світла. Наприклад, точкове освітлення може акцентувати на певних елементах, тоді як розсіяне світло створює більш м'які та рівномірні тіні.

Естетична Оцінка

Деревина має природну красу, виражену в її текстурі, кольорах та запахах, що додає інсталяціям автентичності та унікальності. Натуральні візерунки деревини, такі як річні кільця та сучки, роблять кожен елемент інсталяції унікальним. Це підкреслює природне походження матеріалу і додає тепла та затишку інтер'єру. Тому деякі шматки поверхні та торці залишили без кольору.

Використання натуральних матеріалів сприяє створенню затишної та теплої атмосфери в інтер'єрі. Деревина асоціюється з природою і традиційністю, що може викликати позитивні емоції та відчуття комфорту. Це дає певний зв'язок з минулим. Її теплі тони та натуральна текстура сприяють створенню заспокійливого і релаксуючого простору [17].

Настінні інсталяції з деревини добре вписуються в різні стилі інтер'єру, від рустикального до сучасного мінімалізму. Від рустикального, де підкреслюється природність і простота деревини, до сучасного мінімалізму, де використовується гладка і лакована поверхня для створення чистих ліній та елегантного вигляду. Дерев'яні інсталяції можна адаптувати під будь-який стиль інтер'єру.

Поверхня деревини приємна на дотик, що додає естетичної цінності нашому виробу. Тактильні якості деревини, такі як її тепла і гладка поверхня, створюють додатковий сенсорний досвід, що сприяє більш глибокому емоційному зв'язку з інсталяцією. Це також робить інтер'єр більш інтерактивним.

Використання деревини як матеріалу підкреслює турботу про навколишнє середовище. Деревина є відновлюваним ресурсом, і її використання в дизайні інтер'єрів демонструє екологічну свідомість. Переробка та вторинне використання деревини також сприяють зниженню екологічного впливу. Акрилова фарба в свою чергу нешкідливий сучасний матеріал.

Кожен шматок деревини має свій неповторний малюнок та текстуру, що робить інсталяцію унікальною та неповторною. Завдяки різноманіттю природних візерунків та текстур, кожна інсталяція з деревини є унікальною. Це додає інтер'єру індивідуальності та робить його більш цікавим та неповторним. А за рахунок нанесення кольору має несподіване поєднання.

Настінні інсталяції з деревини поєднують в собі природну красу, функціональність та естетичну привабливість, роблячи їх ідеальним вибором для створення затишного та стильного інтер'єру.

Виріб може відноситись до канонічного або новаторського.

Канонічний це традиційна різьба по дереву з використанням орнаментів, що належать певній культурі, наприклад, українська різьба з народними мотивами, або ікони з дерева, виготовлені за релігійними канонами.

Новаторський виріб: Сучасна скульптура з дерева, яка може включати елементи абстракції, використання змішаних матеріалів і новітніх технік обробки, таких як лазерне різання або інтерактивні елементи. Ці відмінності підкреслюють різні підходи до створення художніх творів з дерева, де канонічний підхід базується на збереженні і відтворенні традицій, а новаторський спрямований на експерименти і новаторство. Тому даний твір можна вважати новаторським.

2.3 Характеристика матеріалів та калькуляція витрат щодо декоративної інсталяції з деревини

Дерево – це один з найстаріших і найбільш універсальних матеріалів, що використовуються людиною. Воно володіє унікальними властивостями, які роблять його придатним для різних застосувань, від будівництва до мистецтва. Розглянемо детальну характеристику матеріалу «дерево».

У нашому виробі ми використовували матеріали липи та дуба.

Липа має світло-жовтий, кремовий або білуватий колір, з часом може трохи темніти. Дрібнозерниста і рівномірна структура, гладка поверхня. Низька, легка вага. М'яка деревина, легко піддається обробці різними інструментами. Міцність порівняно низька, не рекомендується для конструкцій, які несуть навантаження. Добре гнеться, що дозволяє створювати різні вигнуті форми. Дуже легко різьбитися, що робить липу популярною для створення дрібних декоративних деталей і скульптур. Добре приймає фарби та лаки, але через світлий колір може потребувати ґрунтування для насичених кольорів. Ідеально підходить для дрібної і деталізованої різьби. Використовується для створення декоративних елементів меблів. Також використовується для виготовлення іграшок, музичних інструментів та інших декоративних предметів.

Дуб має тон світло-коричневий, медовий до темно-коричневого з часом.

Помітна текстура з виразними волокнами, що створює гарний декоративний ефект. Фізичні властивості дуба – висока, важка вага. Тверда деревина, важка для обробки. Висока міцність, підходить для конструкцій, які несуть навантаження. Стійкість до зносу висока, добре переносить механічний вплив і довговічність. Вимагає більше зусиль для різьблення через твердість, але дозволяє створювати деталі з високою точністю і чіткістю. Добре приймає фарби та лаки, часто використовується морилка для підкреслення текстури. Використовується для виготовлення високоякісних меблів, таких як столи, стільці, шафи. Часто використовується для виготовлення паркету і дошок для підлоги. Використовується для виготовлення балок, опор і інших конструкційних елементів. Також використовується для створення бочок для витримки вина та інших напоїв, декоративних панелей, дверей і віконних рам.

Порівняння липи і дуба.

– Липа: Легка, м'яка, легко обробляється, підходить для різьбярства і декоративних робіт. Не дуже міцна і не підходить для конструкційних елементів.

– Дуб: Важкий, твердий, міцний, добре підходить для меблів і конструкцій, які потребують високої міцності і довговічності. Важче обробляється, але забезпечує високу якість виробів [19].

Обидва матеріали мають свої переваги і недоліки, тому вибір залежить від конкретних вимог і цілей проекту (див. рисунок 2.3.1).

Рисунок 2.3.1 – Матеріали липа та дуб

Також для розпису виробу ми використовували акрилові фарби.

Акрилова фарба

Акрилова фарба є універсальним матеріалом, який широко використовується в різних сферах, включаючи художнє мистецтво, декоративно-прикладне мистецтво, будівництво та ремонт, а також у побуті. Вона складається з води, акрилової смоли та пігментів, а також додаткових компонентів, таких як пластифікатори та стабілізатори. Завдяки своїм фізичним і хімічним властивостям акрилова фарба відрізняється високою якістю покриття і довговічністю.

Цей тип фарби має широкий спектр кольорів, які можна змішувати для отримання необхідних відтінків. Текстура акрилової фарби може бути як гладкою, так і рельєфною, залежно від способу нанесення і кількості води. Вона швидко висихає, що дозволяє наносити кілька шарів фарби за короткий проміжок часу, що є великою перевагою для багатьох художників і майстрів.

Акрилова фарба добре лягає на різні поверхні, такі як полотно, папір, дерево, метал, пластик, скло і тканина. Після висихання вона стає водостійкою, що робить її

придатною для використання як всередині приміщень, так і на відкритому повітрі. Вона також відзначається високою стійкістю до ультрафіолетових променів, що дозволяє їй не вицвітати під дією сонячного світла.

Однією з головних переваг акрилової фарби є її екологічність і відсутність сильного запаху, що робить її безпечною для використання в житлових приміщеннях. Вона легко наноситься пензлем, валиком, розпилювачем або шпателем, а також легко очищується до висихання. Важливою властивістю акрилової фарби є її еластичність, яка дозволяє уникати розтріскування і деформацій при змінах температури та вологості.

Акрилова фарба (див. рисунок 2.3.2) широко використовується в художньому мистецтві для створення картин на різних поверхнях і в декоративно-прикладному мистецтві для розпису меблів, кераміки, скла та тканин. У будівництві та ремонті вона застосовується для фарбування стін і стель, а також для зовнішніх робіт, таких як фарбування фасадів будівель. У побуті акрилова фарба часто використовується для фарбування предметів домашнього вжитку, ремонту і реставрації старих меблів.

Завдяки своїм багатофункціональним властивостям і простоті у використанні, акрилова фарба залишається популярним вибором серед професіоналів і любителів, забезпечуючи високу якість і довговічність покриття [20].

Рисунок 2.3.2 – Набір акрилатів художніх (для дерева).

Розрахунок вартості витрат на матеріали для виготовлення настінної інсталяції за мотивами творчості Марії Примаченко «Дивний світ Марії Примаченко» подано у таблиці 2.3.1.

Таблиця 2.3.1 – Калькуляція витрат

№ з/п	Назва матеріалу	Ціна за одиницю, грн	Потрібна кількість	Вартість, грн
1	Дошка дуба	15.000 м ³	0,020 м ³	300
2	Дошка липи	9000 м ³	0,020 м ³	180
3	Клей для деревини В3	360 за л	0,5 л	180
4	Шліфувальні круги для ексцентрикової машинки	12	6	72
5	Шліфувальні стрічки для стрічко-шліфувальної машини	20	3	60
6	Полотно для лобзика	25	1	25
7	Роздрукування ескізу	45	1	45
8	Акрилова фарба білого кольору	80	1	80
9	Акрилова фарба блакитного кольору	80	75 г	80
10	Акрилова фарба синього кольору	80	75 г	80
11	Акрилова фарба жовтого кольору	80	75 г	80
12	Акрилова фарба червоного кольору	80	75 г	80
13	Олія для дерев`яних поверхонь	950	0,1 л	95
14	Кріплення	15	1 шт	15
15	Точені металеві елементи	10	23 шт	230
			Всього:	162

Вартість матеріалів, витрачених на виконання настінної інсталяції становить 2 213 грн.

Вартість роботи автора оцінюється в 10 000 грн. Таким чином загальна вартість складатиме 12 213 грн.

2.4 Технологічна послідовність виконання декоративної інсталяції «Дивний світ» за творчістю Марії Примаченко

Для виконання даної роботи потрібно визначитись з послідовністю виконання

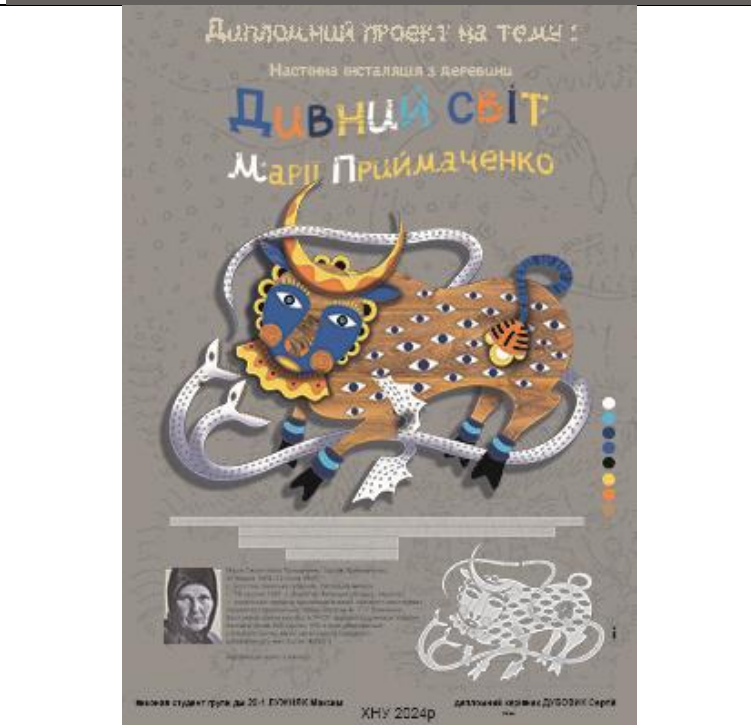
Після того як ми визначились з розміром готової роботи потрібно підрахувати кількість необхідного матеріалу. Після цього виготовляєм розгортку в масштабі 1:1 Далі обираєм дошку потрібного розміру та очищаєм її від бруду і кори (якщо це дошка необрізна). Вирівнюємо базу на кожній дошці та калібруємо на рейсмусі до потрібної товщини. Розпускаєм отримані дошки після обробки на бруски і склеюємо в меблевій щити потрібного розміру.

Після повного висихання клею ще раз відбиваєм базу та калібруємо на рейсмусі На отриманих заготовках розташовуємо кальку та розгортку виготовлену заздалегідь далі переносимо малюнок на заготовку (таких заготовок маєм декілька, адже робота багат шарова. Після того як на наших заготовках нанесено малюнок перевіряєм його на точність та вирізаємо контури електричним лобзиком використовуючи полотно для криволінійних різів. Вишліфовуємо торці і поверхні використовуючи електроінструмент та шліфувальне оснащення різної ступені зернистості абразиву; P60, P80, P100, P120.

Оскільки наша робота багат шарова далі нам ця заготовка знадобиться як шаблон. Вирізаємо решту заготовок склеюємо як сандвіч далі використовуючи ручний фрезер та використовуючи фрезу з нижнім підшипником вирівнюємо контур. Вирізьблюємо окремі елементи за допомогою різців та інкрустуємо окремі металеві елементи (так звані очі тощо). Проводимо фінальне шліфування зерном P150 наносимо фінальний малюнок олівцем. Розфарбовуємо окремі елементи акриловими фарбами та після повного висихання наносимо спеціальну олію для дерева на наш виріб. Через 20 хв прибираємо залишки олії шматком тканини та замишаєм роботу на 24 години для повного висихання.

Технологічну послідовність виконання твору подано у таблиці 2.4.1.

Таблиця 2.4.1 – Технологічна послідовність виконання твору

№ з/п	Зображення етапу роботи	Технічна послідовність виконання
1	2	3
1		Пошук ідеї для майбутнього твору
2		Створення візуалізації для майбутнього твору
3		Створення проектної частини майбутнього твору (Додаток А)

Продовження таблиці 2.4.1

1	2	3
4		Створення робочої розгортки в масштабі 1;1
5		Підбір та розпуск деревини
6		Склеювання меблевих щитів
7		Нанесення малюнку та вирізання заготовки лобзиком

Продовження таблиці 2.4.1

1	2	3
8		Шліфування контурів і площин та склеювання
9		Склеювання шарів та нанесення малюнку
10		Різьблення та фрезерування окремих елементів

Продовження таблиці 2.4.1

1	2	3
11		Інкустація металевих елементів
12		Фінішне шліфування
13		Нанесення малюнку фарбою та покриття олією

Кінець таблиці 2.4.1

1	2	3
14		Монтуємо кріплення для стіни
15		Готовий виріб (Додаток Б)

Дана покрокова візуалізація кожного етапу виконаної роботи дає розуміння послідовності виконання та спрощує сприйняття об'єму роботи в цілому.

ВИСНОВКИ

Інсталяція в дереві по мотивах творчості Марії Примаченко представляє собою захопливе втілення художньої спадщини відомої української народної художниці в новому матеріалі та форматі. Вибір дерева як основного матеріалу підкреслює зв'язок із традиційними ремеслами та природою, що є важливими елементами у творчості Примаченко.

Марія Примаченко відома своїми яскравими, фантастичними картинами, що зображають унікальних звірів, квітів і птахів, які поєднують елементи українського фольклору та власної уяви. Її роботи відрізняються насиченими кольорами, динамічними формами та символічними образами, що відображають глибокий зв'язок з рідною культурою та природою. Трансформація цих мотивів у дерев'яну інсталяцію додає новий вимір до її творчості, зберігаючи при цьому дух і естетику оригіналів.

Даний твір дозволяє відчувати природні властивості матеріалу, додаючи відчуття тепла та автентичності. Майстерність різьблення і обробки дерева дозволяє втілити складні деталі і форми, характерні для робіт Примаченко. Використання акрилових фарб для розфарбовування дерев'яних елементів може відтворити яскраву палітру художниці, додавши живописність і емоційність до твору.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

- 1 Конспект лекцій з курсу «Конструкції з дерева та пластмас» для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія»https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/44666/1/Lektsiyi_Chornomaz_2024.pdf (дата звернення: 09.06.2024).
- 2 Художня обробка деревини: інструменти, приладдя, матеріали, техніки. Освіта.UA. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/culture/11265/> (дата звернення: 01.06.2024).
- 3 Художня обробка деревини kremenetsrctd. kremenetsrctd. URL: <https://kremenetsrctd.wixsite.com/kremenetsrctd/кopiya-terabajt> (дата звернення: 09.06.2024).
- 4 Home. LibreTexts – Ukrayinska. URL: <https://ukrayinska.libretexts.org> (дата звернення: 05.06.2024).
- 5 Інсталяція. Енциклопедія Сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-12358> (дата звернення: 09.06.2024).
- 6 Українська художня обробка дерева XVII–XX ст. (Концепція декоративності. Історія. Типологія та художні особливості). Людина і наука в електронній бібліотеці. Автореферат та дисертація з історії, філософії, філології, мистецтвознавства, соціології, політології та культурології. URL: <https://cheloveknauka.com/v/501262/a#?page=7> (дата звернення: 09.06.2024).
- 7 Художня обробка дерева. StudFiles. URL: <https://studfile.net/preview/2412667/page:8/> (дата звернення: 09.06.2024).
- 8 Дмитро Глушак. Посібник з художньої обробки деревини – 2012 р. Жанр: Література / Навчальна література [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://chtivo.org.ua/literature/navchalna/15888-posibnik-z-hudozhnoyi-obrobki-derevini.html> (дата звернення 08.06.2024).

9 Художня обробка деревини: інструменти, приладдя, матеріали, техніки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11265/> (дата звернення 08.06.2024).

10 Творчість Марії Примаченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bondarev.com.ua/pages/view/445> (дата звернення 09.06.2024).

11 «Наївне мистецтво» Марії Примаченко: 9 картин, які вас здивують [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nzi.theukrainians.org/mariapryjmachenko.html> (дата звернення 09.06.2024).

12 Бібліотека Українського мистецтва Марія Примаченко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uartlib.org/ukrayinski-hudozhniki/mariya-priymachenko/> (дата звернення 09.06.2024).

13 Марія Примаченко: Творю на радість, на щастя людям [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uain.press/blogs/1384370-1384370> (дата звернення 09.06.2024).

14 Всеосвіта електронний портал «Бик – символ сили і плодючості» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/bik-simvol-sili-i-ploducosti-445052.html> (дата звернення 09.06.2024).

15 Львівський портал «Окупанти спалили музей з роботами Марії Примаченко» [Електронний ресурс] – <https://portal.lviv.ua/news/2022/02/28/okupanty-spalyly-muzej-z-robotamy-marii-pryjmachenko> (дата звернення 09.06.2024).

16 Ілюстрація до теми: «Закони композиції. Закон рівноваги.» [Електронний ресурс] <https://vseosvita.ua/library/ilustracia-do-temi-zakoni-kompozicii-zakon-rivnovagi-309682.html> (дата звернення 09.06.2024).

17 Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис: навч. посіб. / М. А. Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 228с.

18 Настінне малювання українських хат: відродження традицій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nibu.kyiv.ua/news/341/> (дата звернення 09.06.2024).

19 Скільський Д. М. Вивчення художньої обробки деревини в школі. Розвиток творчих здібностей учнів. Навчальний посібник. / Д. М. Скільський. – Тернопіль, 2003. – 140 с.

20 Акрилові фарби: застосування, характеристики, види [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://okoloremonta.ua/ua/akrilovye-kraski-primenenie-kharakteristiki-vidy/> (дата звернення 09.06.2024).

ДОДАТОК А
(довідковий)

ПРОЄКТ НАСТІННОЇ ІНСТАЛЯЦІЇ З ДЕРЕВИНИ

Рисунок А.1 – Настінна інсталяція з деревини

ДОДАТОК Б
(довідковий)

ГОТОВА НАСТІННА ІНСТАЛЯЦІЯ В МАТЕРІАЛІ

Рисунок Б.1 – Настінна інсталяція в матеріалі